

Nuõirilää kkk 27.1.2006/72

Parlameent tu´mmstõõgg mie´lddsânji šiõtteet:

1 Lååkk

Takai šeåttmõõžž:

1 §

Täävtõs

Tån läå´jj ju´rddån lij staaånåd nuõri šõddmõõžž da jiõččmõõvvmõõžž, ooudåsviikkåd nuõri liikkee´es meerlažvuõđ da nuõri sosiaalaž staaånmõõžž di pue´reed nuõri šõddåm- da jie´llemåårrmõõžžid.

Täävtõõžž čõđđtumuužžåst alggšõddmõššån liå õhttsažvuõtt, õhttsažva´sttõs, õõut´tåå´ssvuõtt da tåå´ssårvv, määõgkulttuurvuõtt da meeraikõskksažvuõtt, tiõrvvsa jie´llemvue´jj di pirrõõžž da jie´llem slåvvõõttmõš.

2 §

Mie´rtõõžž

Tån läå´jjest juu´rdet:

- 1) *Nuõrin* vuålla 29-ekksaid;
- 2) *liikkee´es meerlažvuõđin* nuõri täävtõõlåž tuåimmjumuužž meerlažõhttsažkåå´ddest;
- 3) *sosiaalaž staaånmõõžžin* nuõri årra čuå´jtum tuåmid jie´llemsiltõõžž pue´reem diõtt da čårrõõttåm vuåsttatuõsttåm beå´lest;
- 4) *nuõrituåjain* nuõri jiijjåž ååi´j ååånmmõ´šše tillõõvvåm liikkee´es meerlažvuõđ ooudåsviikkmõõžž seåmmanalla ku nuõri sosiaalaž staaånmõõžž, nuõri šõddåm da jiõččmõõvvåm staaånmõõžž di puõlvvõõggi kõskksaž vuårrvaikktõõžž;
- 5) *nuõripolitiiikin* nuõri šõddåm- da jie´llemåårrmõõžžid;
- 6) *vå´lddkååddlåž registõllum organisaatia*, kåå´tt čõõđåt tån läå´jj meå´r da šõddåmaalgid da koon tuåimmjemvu´vdden lij obb jånnam;
- 7) *vå´lddkååddlåžnuõrituåi kååžzkå´sttem* registõllum organisaatia, koon tuåimmjumuužž vå´lddvue´kksaž ju´rddån lij raajjåd kååžzkõõžžid nuõrituåi takai ooudåsviikkmõõššån;
- 8) *nuõrituåi tuejjeja organisaatiast* registõllum organisaatia le´be jie´res õhttsažkåå´dd, koon tuåimmjumuužžåst hå´t bie´kk lij nuõrituåjj da koon nuõrituåjj lij veeidasvuõđstes ve´rddeemnullsem vå´lddkååddlåž nuõriorganisaatia tuåimmjumu´šše.

2 lååkk

Valdia nuõrituâjj da –politiikk

3 §

Ooudâsviikkmoš da õhttsažtuâjj

Mätt' tõsministeriast lij vasttõs nuõrituâi da –politiikk takai ooudâsviikkmošžžâst.

Läänhalltõõzz tuâi mmje nuõrituâi da –politiikk kuõskki aaššin valdia vu'vddvaaldšemve rğgne kken. Mätt' tõsministeria preemm lään nuõrituâim tuejjeemtäavvtõõzzid õõutsâi jest läänhalltõõzzin.

Mätt' tõsministeriast lij vä'lddkââ'dd tää'zzest da läänhalltõõzzi vu'vddtää'zzest vasttõs nuõripolitiikk õhttešiotumuužžâst.

4 §

Nuõripolitiikk ooudâsviikkâmprogramm

Valdiasâabbar preemm juõ kkk neelljad ee'jj nuõripolitiikk ooudâsviikkâmprograamm. Ooudâsviikkâmprogramm âänn se'st vä'lddkââdla nuõripolitiikk täavtõõzzid da vuâdjuurdid läänai da koo'ddi nuõripolitiikklaž programmtuõjju. Ooudâsviikkâmprograamm ta rkket taarbše'mmen.

Ooudâsviikkâmprograamm valmštâäll mätt' tõsministeria õhttsažtuâjast äššvuâ'mstee'jai jee'res ministeriaivui'm. Valmštõõllmõõžžâst âlgg kuullâd nuõrituâi da –politiikk vääžnmõš kruugid.

Ooudâsviikkâmprograammâst šiotteet tää'rkben valdiasâabbar asetõõzzin.

5 §

Valdia nuõriaašši saaggstõõllâmka'dd

Nuõrituâi da-politiikk äšštobddâmorganân lij valdia nuõriaašši saaggstõõllâmka'dd, koon peejj valdiasâabbar. Saaggstõõllâmka'dd tuâimmai mätt' tõsministeriain. Saaggstõõllâmka'ddest vueil'tte lee'd juâkkaz aašši valmštõõllâm diõtt.

Saaggstõõllâmka'dd tuâjjan lij:

- 1) u'vdded mätt' tõsministeria beälla ceälkkmuš nuõripolitiikk ooudâsviikkâmprogra'mme vä'lddem aaššin da ärvvtõõllâd piirie'jji nuõripolitiikk ooudâsviikkâmprograamm čõõdumuužžâst;
- 2) raajjâd maadârdõõzzid nuõrid kuõskki programmân da tuâimmân;
- 3) raajjâd ääi'jpoddsaz teâdaid nuõri da sij jie'llemâârmõõžži peä'lest.

Saaggstõõllâmka'ddest šiotteet tää'rkben valdiasâabbar asetõõzzin.

6 §

Ärvvtõõllmõš- da veä'kkvuõtt'tuâimmka'dd

Vä'lddkåådlai nuõriorganisaatai da vä'lddkåådlai nuõrituâi kääzzkâ'stemorganisaatai veä'kkvuõttaa ššin mä'tt'tõsministeria ä'sstobddiordanân lij ärvvtõõllâm- da veä'kkvuõtt'tuåimmkå'dd, koon peejj valdiasååbbar. Tuåimmkå'dd vuåitt kõõskstes nõõmte'd juåksid aa'šši valmštõõllâm diõtt.

Tuåimmkå'dd tuåjjan lij:

- 1) raajjâd piirie'jji mä'tt'tõsministeria beälla maadârdõs vä'lddkåådlai nuõriorganisaatai da vä'lddkåådlai nuõrituâi kääzzkâ'stemorganisaatai valdiaveä'kkvuõđi juåkkmõõžžâst;
- 2) u'vded piirie'jji mä'tt'tõsministeria beälla ceålkkmuš vä'lddkåådlai nuõriorganisaatai da vä'lddkåådlai nuõrituâi kääzzkâ'stemorganisaatai veä'kkvuõttâ'ntemvuõđin ooccmõõžži vuâđast;
- 3) u'vded piirie'jji mä'tt'tõsministeria beälla ceålkkmuš nuõrituâi tuejjejai organisaatai valdiaveä'kkvuõđi juåkkmõõžžâst;
- 4) raajjâd mä'tt'tõsministeria raukkmõõžžâst ärvvõõzzid veä'kkvuõđ vuåžžai organisaatai tuåimmjumuužžâst.

Tuåimmkå'ddest šiõtteet tää'rķben valdiasååbbar asetõõzzin.

3 lååkk

Koo'ddi nuõrituâjj da -politiikk

7 §

Nuõrituâi da –politiikk oodâsviikkmõš da čõõđtumuš

Nuõrituâjj da –politiikk ko'lle kåå'dd tuåjaid. Nuõrituâi čõõđtumuužžâst va'sttee kåå'dd, nuõrisie'brri da jee'res nuõrituâjjaid tue'jjeja organisaatiad. Nuõrituâi kääzzkõõžžid vuei'tet raajjâd še vooudlânji koo'ddi õhttâstuåjjan.

Kåå'dd nuõrituâi da –politii'kke ko'lle nuõri šõddeemnellšem vuå'pstõs, tuåimpõrtt da staarjõsvuei'ttmõõžž, teått- da vuå'pstemkääzzkõõzz, nuõrisie'brri da jee'res nuõriä'rttel tuå'rijjõs, liikkee'es, kulttuursaž da määñdkulttuursaž nuõrituåimmjumuš, nuõri pirrõššõddumuš di taarbse'mmen nuõri tuåjppõrttkääzzkõõzz le'be jee'res pääiklaž åårmõ'žže da taa'rbid suåppi tuåimmjemåå'blek.

Nuõrituâi da –politiikk čõõđtet määñgämmatsânji õhttâstuåjjan pääiklaž ve'rğğnee'kki di õhttsažtuåjjan nuõri, nuõrisie'brri da jee'res nuõrituâjjaid tuejjeja organisaatiauvi'm.

8 §

Nuõri vuåssõõttmõš da kuullmõš

Nuõrid ålgg riåžžâd vuei'ttmõš vuåssõõttâd pääiklaž da vooudlaž nuõrituâi da –politiikk kuõskki aa'šši kiõtt'tõõllmõ'šše. Låå'ssen nuõrid ålgg kuullâd sij kuõskki aa'ššin.

4 l  kk

Valdiate ggt s

9  

Valdiavu ss s koo ddid

K dda mi đ t valdiavu ss  zz t n l    j mie lddsai    nemkuulid nu tt m  ht m tt t s- da kulttuurtu im te ggt  zz st u vddum l    jjest (635/1998)  i tteet. Valdiavu ss s  lgg    ned 7 :f st jurddum tu immjumu    e.

10  

Nu riorganisaatii da nu ritu i k  zzk  sttemorganisaatii valdiave    vu đ

Valdia m  hssempla ne vuei tet v  ldded piiriee  jji mie rre  g g mi tt m di tt takaive    vu tt n v  lddk  dlai nu riorganisaatii da v  lddk  dlai nu ritu i k  zzk  sttemorganisaatii. V  lddk  dlaz nu riorganisaatia vuei tte  u  jted vu   am ve    vu đ regist llum kruuggorganisaatii tu immjumu    e. L   ssen v  lddk  dlaz nu riorganisaatia vuei tte  u  jted p  iklaz sie brid spesialve    vu đid r   jtum mi rkk  sse. Takaive    vu đ je t mi ttu n kkam nu riorganisaatii, koon v  lddvue   ksaz tu jjan lij ooud sviikk d   ut  skoou   jem-, m ttjem- le be se mma   ra   mmatvuu  d m tt t  ttm    . V  lddvue   ks nji  mmatlaz ri     ttm     ooud sviikki nu riorganisaatia je t  e mi ttu takaive    vu đ.

Organisaatii, kooi tu immjumuu   st le be ve    vu đ st  i tteet jee rab le be koid mi tt mnall sem valdiave    vu đ di tt lij p  dnall sem mie rre  g g valdia m  hssemplaan st, je t t n l    j nu  jain mi ttu takaive    vu đ.

V  lddk  dlaz nu riorganisaatii da t  i kruuggorganisaatii ve    vu đ mi đ t tuejjeemvu  đ  vmm     nalla. Tuejjeemvu  đ  vmm     li  tu immjumuu    laajj, veeidasvu tt da ekonomivu tt. Ve    vu đ mi tt m poodd v   det l   ssen lokku tu immjumuu     i jpoddsaz  httsazk  dlaz v   naivu tt di ve    vu đ tarbb.

Priimm mnall sem tu immjemkuull n je t primmu j  rnaktu immjumuu   st   dd m kuulid.

M tt t sministeria preemm t n paragraaff nu  jain ve    temnall sem organisaatii.

T   rkab  e ttm     tuejjeemvu  đ  vmm     st, primmum kuulin, m  nt  llm     st, ko st vie   knall sem organisaatii priim t, da jee res tuejjeemvu  đ  vmm     st vuei tet u vded valdias bbar aset  zzin.

11  

Nu ritu i tuejjeaja organisaatii valdiave    vu đ

Valdia m  hssempla ne vuei tet v  ldded piiriee  jji mie rre  g g mi tt mnalla takaive    vu đin nu ritu i tuejjejai organisaatii. Ve    vu đi mi ttm     st j    ktet, m i d 10  :f 2 da 3 momeentest  i tteet.

T   rkab  e ttm    id ve    vu ttvu  dain vuei tet u vded valdias bbar aset  zzin.

12 §

Vä'lddkåådlai nuõrikõõskõõzz valdiaveä'kkvuõd

Valdia mä'hssempla'ne vueil'tet vä'ldded piiriet'ggi mie'rreä'gg miõttâm diõtt vä'lddkåådlai nuõrikõõskõõzzi tuimmjumu'sše da raajjmõ'sše. Tuåimmjemveä'kkvuõd miõdât jäänaš tuejjeemvuådõõvnmõõžž nalla nuõriâ'nnem da kõõskõõzzi tuåimmjemjuurd vuâdain. Tuåimmjumuužžâs alteem kõõskõõzzid veä'kkvuõtt vueil'tet miõttâd ärvvõõzz vuâdain.

Jäärnakpaai'kin älgg čõõdted tän lää'jj meä'r da šõddâmaalgid da lee'd takaiäukksa. Jäärnakpaai'ki määžna pâi'lpääccõs älgg ää'nned jäärnakpaai'ki di tõi kääzzkõõžž ooudâsviikkmõ'sše. Mätt'temministeria preemm oocmõõžžâst vie'kktemnallšem jäärnakpaai'kid tän lää'jj kruu'ge.

Tää'rkab šeåttmõõžžid vie'kktemnallšem jäärnakpaai'ki priimm'muužž vuâdain di jäärnakpaai'ki tuåimmjumuužž da tääl riâšsmõõžžâst vueil'tet u'vded valdiasabbar asetõõzzin.

13 §

Jee'rab valdiaveä'kkvuõd

Valdia mä'hssempla'ne vueil'tet vä'ldded piiriet'ggi mie'rreä'gg nuõrituõjju da –politiikk beälla kuulli tu'tkkumu'sše, meerlažkõskksaž nuõriõhtsažtuõjju, nuõripõõrti raajjmõ'sše, vuådõkõ'rjjumu'sše da niävvaaid di nuõrituâi ooudâsviikkâmtuåimmjumu'sše.

5 lããkk

Pää'd šeåttmõõžž:

14 §

Valdiaveä'kkvuõttve'rğgne'kk

Valdiaveä'kkvuõttve'rğgne'kken tän lää'jjest ju'rddum aa'sšin liâ mätt'tõsministeria.

Mätt'tõsministeria vuåitt čuä'jted läänhalltõõzz miõttâm diõtt mä'hssempla'ne valddum veä'kkmie'rrie'ğgid.

15 §

Valdiavuässõõzzi da –veä'kkvuõdi teågtõs

Tän lää'jjest ju'rddum valdiavuässõõzz di –veä'kkvuõd čõõdted vuõss'sâjjsânji vei'kkjem da teä'ğğvue'rbbsiõri vueil'ttemvää'rin.

16 §

Valdiaveä'kkvuõdlä'jj suåvvtumuš

Ooudbeä'lnn 10–13 §:fåst ju'rddum valdiaveä'kkvuõ'tte suåvtõlât mudoi, mâi'd valdia vie'kktemlää'jjest (688/2001) šiõtt'teet.

6 l  kk

Vi   k epu ttm s- da se  rddemse ttm s s 

17  

Vi   k epu ttm s

T t l    k  pu tt vi   k e p  zsl sttammannu 1. peei  v 2006. L    jj 10 da 11   pu  tte se rvvna vi   k e od ee  jmannu 1. peei  v 2007.

T n laa  jjin jaukkeed t lvvmannu 24 peei  v 1995 u  vddum nu ritu jil    k  (235/1995) t s z m   lakast tuejjuum muutt s zivuim. Jaukkuum l    jj 8  :f su vvtet se rvvna ve l ee  jj 2006 lo  ppe.

Oudd l l    jj vi   k epu ttm s s s  vvei  tet ri mm d l    jj tiu  ddep j am oudldem tu imid.

18  

Serddse ttm s s 

Oudd l t n l    jj vi   k epu ttm s s s  n omtum nu ri a  ssi saaggst oll mk  dd da nu riorganisaati i ve   k vuott  tu immk  dd ju   k ke tu immjumuu s s s  tu immp  i lo  ppe.

Oudd l t n l    jj vi   k epu ttm s s s  ve   k vuott n primm  mum nu riorganisaati d da nu ritu i k   z   sttemorganisaati d seillte valdiave   k vuod   ntemvuod s ee  jj 2006 loopp r jja, te  l ko m tt  t sministeria ij oudd l t n jee  resnalla mu  tted     s s ku skki tu  mmst ogg s le  be jaukk d t n.

Oudd l t n l    jj vi   k epu ttm s s s  ve   k vuott n primm  mum v   ddk  dla  nu rik  sk  s s  seillte t n l    jj vi   k e pu ttm s s s st valdiave   k vuod   ntemvuod s.

HE 28/2005, SiVM 15/2005, EV 219/2005